

ŠKOFIJSKI LIST

105.

Pastoralne konference I. 1909.

Še dosti o pravem času sem dobil v roke vse zapisnike pastoralnih konferenc; dodani so bili pismeni odgovori na stavljena vprašanja.

Iz večinoma jako dobrih, preglednih in pravilno sestavljenih zapisnikov sem videl, da so gospodje dekani vodili konference točno po naših sinodalnih določbah in da so bile razprave skoraj povsod živahne, zanimive, poučne.

Konferenc se je udeležilo 413 duhovnikov, 30 se jih je opravičilo zadostno, 4 pa nezadostno. Na vsako vprašanje je pismeno odgovorilo 83 gospodov, 5 gospodov je poslalo posamezen odgovor, čeprav niso bili zavezani; 13 gospodov ni dolžnosti izpolnilo, pa so večinoma dovolj opravičeni.

Ogromna večina je odgovore sestavila vestno in premišljeno; le mala peščica je bila precej površna in prehitra. Odlikovali so se posebno gospodje; Alojzij Perz, Kurent, Papež, Zupančič Valentin, Govekar, Fatur, Klemenčič, Klavžar, Perko Janez, Tomec, Klinar, Rodič, Mikuž, Kepec Janez, Podlogar, Lovšin Janez, Kancijan, Pečarič Frančišek, Kogovšek, Fröhlich, Langerholz, Turšič, Drolc, Krische, Orehek, Škulj Karol, Kozelj, Rihar Janez, Podbevšek, Pavlin Jernej, Zorko Frančišek Ksaverij in drugi.

Tudi zunanja oblika pismenih odgovor je večinoma pravilna in lepa. Naj bi vsi gospodje pisali vedno na celo polo.

Po teh splošnih opazkah naj dodam nekoliko misli o vprašanjih, potem pa se ponatisne za vsako vprašanje po en odgovor.

I.

Za konference sem izbral vprašanja o jako važnih aktualnih duhovno-pastirskih zadevah. Nisem se zmotil; gospodje so to razumeli in so vsako vprašanje temeljito in nekako ognjevitno preresetavali.

a) Mladeniška organizacija.

Najbolj zanimive so bile povsod razprave o organizaciji mladeničev in o boju zoper alkohol.

Hvala Bogu, da so skoraj vsi gospodje v dno srca prepričani, da se mladeniči ne bodo rešili, ako se ne združujejo. Žal, da mladeniške Marijine družbe malokje uspevajo, večinoma bolj životarijo, ali celo hirajo. No, temu se ni čuditi, ako pogledamo slabo človeško naravo, dosedanje mladeniške tovarišije, navadno po krčmah in pa pohujšanje v teh tovarišijah. In kako se drže fantovščine! V tem zraku ne more uspevati Marijin družabnik!

S kakim veseljem so se pa naši najbolj plemeniti mladeniči poprijeli telovadnih odsekov, kako so ponosni, ko se morejo in smejo prištevati „Orlom“. Pogumni so, ne plašijo se zaničevanja. Ponosni so pa ne le na svoj lepi orlovski znak, ampak predvsem na svoje živo-versko prepričanje in krepostno življenje. Ali jim tega idealnega pcta ne odkazuje njihov izvrstni list „Mladost“ in ali jim niso v najlepši zglede njihovi načelniki?

Po „Orlih“ se bodo še-le pripravila tla za mladeniško Marijino družbo. Nekaj mladeničev ostane na oni stopnji krščanskega življenja, na kateri mora biti vsak pravi „Orel“, drugi pa se bodo sčasoma dvignili više in bodo hoteli še bolj popolni biti, pa bodo sicer ostali „Orli“, toda pristopili še v Marijino družbo, ter se zavezali za še bolj odločno krščansko življenje. Saj nismo poklicani vsi do iste popolnosti, kakor tudi niso vse cvetličice enako lepe in duhteče, vse kovine ne enako dragocene, marveč imajo vsaka svoji naravi primerno lepoto in ceno, pa se vkljub temu mirno skupno razvijajo. Ker pa zgledi vlečejo, bo gotovo pristopilo Marijinim družabnikom tudi nekaj mladeničev, kateri nimajo srca za „Orle“.

Gospodje, vse sile vložite, da mladeniče pridobite in združite. Iz sporočil vidim, kako se vžiga pogum in padajo vsi pomisleki tam, kjer nastopi kak pogumen, navdušen gospod in zna z žarko besedo tudi duhovne sobrate vneti in navdušiti za sveto delo. Kjer pa slučajno takega ognjevitega gospoda ni, koj lahko velike težave in vsestranske ovire zaduše sicer dobro voljo.

Da, velike so težave pridobiti in obvarovati mladeniče. Zanimivo je, kako nastopa g. kaplan Škulj. Čujte:

„V izobraževalnem društvu se fantje precej dobro drže, so stalni, se poslužujejo knjižnice, veseli jih igranje pri nastopih, igrajo sami, precej jih prihaja k predavanjem, veseli jih in vlečejo jih zlasti izleti. To je jako dobra vada za fante; seveda bodi vedno zraven in ne potegni jim preozkih mej. Izleti jih res zdramijo. Po vsakem izletu sprašajo, kam pa prihodnjo nedeljo!“

„A žalibog veliko fantov je, ki se umičejo; grem za njimi; prijazen je sicer, toda kratek in le mučno mu je, da je duhovnik zraven. Sedaj sem to-le prakso izkusil: Fant se začetkom boji in ogiblje; ako ga nenadoma ne zgrabiš, se ti bo izognil; drugič se ne bo izognil, a tudi ne približal; tretjič bo že bolj prijazen, četrtič te bo on ogovoril; petič bo že k tebi prišel in nadalje pozdravljaj kot dober prijazen prijatelj. Seveda tako matematično natančno ne gre vselej. Najhuje je to, da do prve točke ne moreš priti, ko se ti umiče in umiče, komaj odzdravi, pa se obrne k svoji družbi, v kateri je že kak spiritus malus, ki vse odvrča od duhovnika s tistim sarkazmom in cinizmom, ki je navadno lasten takim oprodam in ki žalibog tudi silno učinkuje.“

„V zadnjem času imamo tamburaški odsek, kar zelo poživi vse. Ko se pozida nameravani društveni dom, potem se nadejamo, da bomo imeli skupno domače ognjišče, začnemo z raznimi igrami, zlasti ob nedeljah in pa morda še kaj bolj privlačnega.“

b) Boj proti alkoholu.

Iz raznih sporočil sem se prepričal, da se spodje na celi črti vojskujete zoper pijančevanje. Sovražnik je trdoglaven, odnehati nikakor noče. Uspehi so bolj neznatni, vendar pa se jih je le vsaj nekoliko izvojskovalo.

Težave te borbe nam dobro slika g. kaplan Škulj, ki piše: „Poizkušal sem, predaval sem zoper alkohol: dva bi bil dobil, drugi so se proč obrnili in godrnjali, da to ni za nas. Ko sem na vasi poagitiral, so mi pa odgovorili: „fajn človek ste, če pa to naredite, potem bo pa . . . vse drugače.“ Izvrsten mož mi je rekel „če pa to, potem pa k meni kar več ne pridite.“ Velik monstrum bi bil abstinent . . . Tako odločnega upora nisem pri nobeni politični agitaciji nalletel, kot pri abstinenci. Res, bilo bi silnega pomena pri nas to omejiti, ker pri nas se pije „zares“. Poizkusili smo o tem, da smo izposlovali točen red za gostilne, da se sme le do gotove ure piti in pa da urgiramo licenco. To je začetek, morda pridemo še naprej. Naklade so tudi precejšnje in pri nas se to

opaža, da žganja se vedno manj popije, vina pa vedno mnogo. Moje mnenje je, da se bo le po radikalnih postavah kaj več doseglo.“

„In ker človek vidi, da so vsi abstinentje v kljub silnemu naporu med ljudstvom le malo dosegli, zato jo bom rezal za sedaj po stari kantonski cesti kot zmeren pivec, svoje skromne moči pa bom v tem silno resnem vprašanju zastavil v prvi vrsti v šoli med mladino, da bo novi rod boljši, v spovednici, na prižnici, v društvih s predavanji in slikami. Zares, alkohol s premagično silo oklepa naš rod, mi smo preslabi, da bi mu namah izpodmaknili stol, morda pridejo za nami boljši. Fiat, fiat!“

Tako govori jako delaven gospod. O splošnem uspehu po dekaniji R. se poroča: „Pri odraslih je uspeh nepovoljen. Splošno pa je opaziti, da se vsaj pri mladini spirit več ne širi, da bo torej žganjarjev manj kot sedaj.“ Je torej nada na najboljši rod, ako se sedaj zastavijo moči posebno pri mladini v šoli in v društvih.

Zanimivo, še precej veselo in jako poučno je poročilo iz dekanije K. Kaplan Z., popoln abstinent, je bil referent in „izjavlja, da se je z dosedanjim abstinencijskim delom še precej doseglo. Pojmi so se nekoliko razjasnili, pa se tudi v gotovih krogih manj pije, ali saj manj sili k pitju. Iz lastne izkušnje ima prepričanje, da je predvsem treba pouka o škodljivosti alkohola, boj pa da se mora obračati zlasti proti pivskim razvadam, katerih mnoge so v zvezi z cerkvenimi opravili. Tako se pije pri sv. krstu, pri sv. birmi, po poroki, pri pogrebu, pri mrličih, ob žegnanjih. Teh pojedin pa se udeležujejo tudi duhovniki in cerkveniki. Naj bi duhovniki to popolnoma opustili, za cerkvenika pa naj bi kaj več postavilo v pogrebni ali poročni račun.“

„Članom verskih družb in bratovščin naj se resno svetuje, da postavijo v oporoko določbo, naj se po njih ne napravljajo pogrebščine, marveč naj se rajše kaj da v dobre namene. Isto naj velja za prilike o sv. krstu, o ženitbah, o pogrebi.“

Župnik M. dodaja temu poročilu, da je poleg pouka treba tudi družbe treznosti. Vzprejemajo naj se moški, pa tudi otroci in ženske. On ima vpisanih 20 fantov, 3 može, 34 deklet in 13 žena. Seveda se kateri izneveri. Meseca januarja in o kresu ima shod. Takrat razdeli med člane posamezne številke „Zlate dobe“. Principielno delavcem ne daje žganja . . . Dreza naj se neprestano, da se opusti pitje ob krstu, pogrebi in pri mrličih . . . Zelo slabo je, da se dovoljuje točiti na drobno doma pridelano pijačo.“

Naj dodam še nekaj zanimivih poročil iz dekanije V. Župnik iz L. je „zoper alkoholizem deloval posebno s tem, da je vinogradnikom po posredovanju prodal do

300 hl vina; tako je šlo vino iz župnije in ni tako imenovanih osmin in z njimi združenega pijančevanja.“

Iz župnije V. se trdi, „da je tam dokaj pijančevanja; vzrok temu je, ker je mnogo obrtnikov, ki dobe vsak teden gotov denar in ker gostilne ne poznajo policijske ure; župan sam je gostilničar in gleda le na dobiček, ne zmeni se pa za postavo.“

Župnik iz B. pravi „pijančevanja je manj kot prejšnje čase. Odbor izobraževalnega društva je sklenil, da izključi vsakega, ki se bo dvakrat tako opijanil, da bi kaj sramotnega govoril ali storil. Od pijančevanja se odvrta mladi v šoli. Ob birmi polovica birmancev ni pokusila alkoholnih pijač, polovica pa le nekoliko vina z vodo.“

Iz teh vrstic se lahko posname, da se gospodje vsak po svojih okolnostih prizadevajo zoper nezmerno uživanje alkohola. Opozarjam na članek „proti alkoholu“ v Škofijskem Listu l. 1909., šte. IX., str. 126 sqq. Naj bi se članek prečital na duhovniških shodih in naj bi se zopet in zopet priporočala družba treznosti (tam str. 124), kakor je sedaj nekoliko premenjena. Vplivajte na šolske otroke, pa tudi za list „Zlata doba“ se zanimajte. Ne izgubite poguma, ako je Vaša beseda dozdevno prav brez sadu: ne, sejte dobro seme, ostalo bo v srcu otrok, pozneje pa pognalo in obrodilo. Ko bi se le to doseglo, da bi pijanca obsojevalo javno mnenje in bi bili vsi, posebno mladeniči v dno duše prepričani, da je pijanost nekaj posebno gnusnega.

c) De vigilantia pastoralis.

To vprašanje sem zato zastavil, da bi v medsebojnem razgovoru prav vsi gospodje spoznali, kako potrebna je dandanes čuječnost, da bi se vsi zdramili in zares pazili na vse, kar se godi po župniji v domači vasi, pa tudi v najbolj oddaljenih vaseh.

Mnogo je krivih prerokov, pa sejejo krive nauke zoper vero in zoper krščansko življenje in izpodkopavajo ugled duhovnega pastirja. Posebno nevarni so nekateri vseučiliščniki, nekateri učitelji, nekateri gostilničarji. Skrivaj se širijo umazane knjige, protiverski časopisi, celo „Svobodna misel“, ki je izredno poguben in strupen list. Kdor ta list čita, je izgubljen, pa naj bo kmet, ali dijak, ali učitelj, ali kdorkoli. Prosim, koliko pa je ljudi iz navadnih stanov, da bi znali razvozljati prekanjene trditve tega lista in njemu sorodnih. Svobodomiselcem je pa dovolj, ako le dvom vzbude, ter po tem jim je lahko dotične odvrniti od molitve, od cerkve, od duhovnika. In kako je žalostno tam, kjer je mnogo mož in mladeničev, morda že precej družin, katere so versko življenje popolnoma opustile: izgubljene so! In otroci: izgubljeni so!

Na ta način se zlo širi polagoma in kar naenkrat opazi duhovni pastir, da je župnija nekako malomarna,

da k sv. zakramentom prihajajo le še stare ženice, mlajših ni, župljanov ni. Satan je skrivaj sejal ljuljko, vzrasla je in preti pšenici, da jo zatre popolnoma.

Kako potrebna je torej čuječnost! Kako malo razumeva potrebe časa duhovnik, ki se omeji na župnišče in cerkev, po župniji pa ne pogleda. Kdor ljubi Kristusa, kdor gori za zveličanje neumrjoch duš, duš odkupljenih z dragoceno krvjo samega Zveličarja, ali ne bo uporabil vseh sredstev potrebnih, da ve za vse, kar se v župniji godi?

Bogu sem hvaležen, ker sem se iz zapisnikov in iz elaboratov prepričal, da ogromna večina duhovnikov to dolžnost razumeva in se resno prizadevajo natančno izpolnjevati in ne ustrašiti se nobenega truda, ki je za čuječnost potreben. Skoraj povsod se je opozarjalo, kako modro mora duhovnik postopati, da ne veruje napačnim informacijam in da ne obsoja prenglo in preostro kakih oseb koj na prvo dozvedanje.

O, naj bi gospodje izpolnjevali vse, ali saj večino tega, kar se je pri konferenci obravnavalo! Naj omenim, da se je priporočevalo, naj bi župnik velikonočne listke pobiral sam od hiše do hiše. To je sicer utrudilno, vendar pa jako koristno. Neki upravitelj je pripovedoval, da je letos tako postopal in je dobil deset župljanov starih 16–22 let, ki niso bili še nikdar pri sv. obhajilu. Kdo bi to verjel!

d) De meditatione.

Pri tej nalogi sem nameraval doseči to, da bi se vsi gospodje zopet zavedali, kako potrebno je duhovniku vsakdanje premišljevanje in da je tudi navadno mogoče.

O potrebi premišljevanja so gospodje prav mnogo krasnih misli napisali. Prepričan sem, da so prav pri vseh konferencah gospodje sklenili, da hočejo premišljevat, ker drugače ne bi mogli biti dobri duhovniki. Da, prosim Te, premišljuj, in sicer vsak dan!

O tem piše dobro kaplan R. v dekaniji V.: »Meditacija od časa do časa pa ni najpopolnejša; treba je, da je vsakdanja. Prednost vsakdanje meditacije tiči v tem, ker ima na sebi znak duhovnih vaj; resnica se laglje premišljuje v psihologični zvezi in zapovrstnosti. — Dalje je v vsakdanji meditaciji neki zistem, neki red; vsak zistem daje neko gotovost, varstvo, ako se določi točno čas za meditacijo, že sam red opomni na njo. Prav ta zistem, to vsakdanje premišljevanje, ponavljanje istega dejanja ob istem času ustvari habituelno dušno razpoloženje in navado. Navada ustvarja lakoto. — Pa se tudi laglje sestavi dnevni red, ako je vsak dan odmerjen gotov čas meditaciji.«

Toda mnogi gospodje zdihujejo, da ni mogoče premišljevat vsak dan. No, odgovor je ta, da »qui

volunt meditationem peragere, possunt«. Sicer ne celo uro, ali pol ure, ne ravno v sobi in na klečalniki, tudi ne točno po pravilih za premišljevanje; toda ali ni mogoče premišljevatj petnajst, recimo deset minut? morda na potu v šolo, k podružnici, od bolnika?

V tem oziru spominja kaplan P. iz dekanije K. na besede pisatelja Cramerja, ki v »Dušnem pastirju« tako-le piše:

»Neki duhovnik je imel prav težavno službo. Čez mnogo let je rekel, da je za meditacijo dobil vedno časa in priliko. Navadno mi je služila za podlago dobra knjiga. Včasih pa me je odtrgalo od nje nujno dušno pastirsko opravilo. Pa sem doma molil premišljeno a) brevir. Vtisnil sem si v spomin življenje svetnika, kateremu v čast sem molil brevir. Premislil sem njegovo življenje in skušal vtisniti si njegove čednosti v svoje srce; ko sem šel od bolnika, iz spovednice, od napornega dela, v teh slučajih je bil spomin na brevir moja meditacija. — b) Pridigoval sem ljudem, s pridigo si sam izpraševal vest ob prilikah, ko nisem imel časa za meditacijo. — c) Bil sem poklican k bolniku, bil sem zadržan, oviran glede meditacije, pa sem domov grede premišljeval dušni stan bolnika, premišljeval pekel, vice, nebesa in obračal nase, kaj mene čaka, ako me v tem ali onem stanju doleti nagla smrt. — Premišljeval sem občudujoč prirodo, Božjo vsemogočnost, dobrotljivost, modrost, previdnost: vse sem obračal nase in našel dovolj gradiva za premišljevanje.«

Tako se navadi tudi Ti. Zvečer preden zaspíš si pripravi tvarino, pripravi točke; zjutraj jih pa premišljuj ali doma, ali na potu, kamor te kliče dolžnost. Kaj pa misliš na dolgem potu k podružnici, na dolgem potu v zunanjo šolo, ali kam drugam? Zakaj se ne bi mogel in hotel navaditi, da se na takih potih zbereš in premišljuješ? Qui volunt, possunt. Treba energične volje. Da jo boš imel, pomisli strašne besede Zveličarjeve: »Quod si sal evanuerit, in quo salietur? ad nihilum valet ultra, nisi ut mittatur foras et conculcetur ab hominibus!«

e) Casus.

Mnoge rešitve so prav dobre. Poglejte sledečo rešitev in po njej presodite one na konferencah.

II.

Po teh opazkah naj sledi za vsako vprašanje po en referat. Bilo je precej za tisk sposobnih; težko je bilo izbirati; izbral sem one, ki so med najboljšimi in so se meni dozdevale nekako najbolj poučne in stvarne.

✠ **Anton Bonaventura, l. r.,**
knezoškof.

1. Kako napreduje v posameznih župnijah naše dekanije organizacija mladeničev in boj zoper pijančevanje?

(Syn. I., pg. 23—30, 31, 32, 46, 85—88.)

(Alojzij Kurent.)

Znana je anekdota o generalu Montecuculiju. Vprašali so ga nekoč, katere stvari so za vojskovanje najpotrebnejše in najvažnejše. General nekaj časa premišlja, potem pa resnobno odgovori: »Za vojskovanje se potrebujejo pred vsem tri reči: 1. denar, 2. tudi denar in 3. zopet denar«. — Prav tako rečem tudi jaz: ako hočemo imeti v javnem ali tudi zasebnem delu kaj uspehov, potrebujemo: 1. organizacije, 2. organizacije in 3. organizacije. Resnično, le v skupnosti je moč; kjer pa ni skupnosti, kjer ni organizacije, tam se ne dá ničesar doseči.

Synodus Dioec. Lab. I. razmotriva versko in moralno življenje našega naroda, posebno še naše mladine. Mnoge so nevarnosti in zapeljivosti, — tako pravi na strani 23 et sequ., — ki provzročajo, da zaide mladina na napačna pota, pred vsem: gostilne, kjer se nudijo alkoholne pijače, potem zaupno občevanje z drugim spolom, in slabe družbe, ki se v njih mlademu človeku pogostokrat vzame vera in čednost.

Duhovnik mora že po svojem poklicu svariti mladino pred takimi in enakimi nevarnostmi. In kaj doseže? Navadno le to, da se začne mladina, zlasti fantje, ogibati duhovnika in ga nehote sovražiti kot takega, ki nasprotuje njihovemu življenju. — Kako torej začeti, da se po eni strani kolikor mogoče odstranijo te nevarnosti za mladino, po drugi strani pa, da mladina duhovnika vzljubi kot svojega odkritosrčnega prijatelja?

Bom li začeli individualno, pri posameznikih? Nesrečna misel, — med tem, ko bi morda enega pridobili, se nam jih 20 morda že izneveri. Edina pot, ki pelje v tem oziru do uspehov, je organizacija, združenje mladine v raznih društvih, bodisi strogo cerkvenih, kakor so n. pr. Marijine družbe, ali posvetnih, kakor n. pr. izobraževalna društva, telovadni odseki itd. Zato izreka sinoda ob koncu teh razmotrivanj sledečo željo: »inde monemus et in Domino adhortamur, ut omnes sacerdotes cura animarum occupati tales associationes erigere contentant«.

Ta želja našega nadpastirja ni ostala glas vpjjočega v puščavi, ampak začelo se je živahno gibanje po celi škofiji. Skoro po vseh farah so se ustanovile organizacije, ki so bile za dotične razmere pač najbolj aktualne. Tudi fare trebanjske dekanije zavze-

majo v tem organizatoričnem delu častno mesto. Poglejmo!

1. Mladeniške Marijine družbe so ustanovljene: v Trebnjem, v Št. Janžu, v Sv. Križu pri Litiji.

2. Izobraževalna društva: v Št. Rupertu, na Mirni, v Št. Lovrencu, v Mokronogu, v Št. Janžu, pri Sv. Križu, na Trebelnem. Snuje se društvo sedaj tudi v Trebnjem, upamo, da bo kmalu začelo delovati. Bogato knjižnico — kot predpogoj za društvo — že imamo.

3. Tudi en telovaden odsek deluje v naši dekaniji, namreč v Št. Rupertu. Po drugih farah se doselej telovadni odseki še niso osnovali, pač pa se že tuintam misli na ustanovne občne zборе.

Kakor so vse te organizacije važne in potrebne za versko in politično življenje, vendar ne smemo zamolčati velikih težav, ki so v zvezi s temi družbami in društvi.

1. Mladeniške Marijine družbe. Te družbe malokje prav dobro uspevajo. Zakaj ne? Pred vsem raditega ne, ker gloda že več let na telesu našega naroda bolezen, ki se ji pravi: *izseljevanje*. Fant, star 14, 15 let, stopi v družbo, duhovnik se trudi in prizadeva, da napravi iz njega dobrega sodala. Fant kaže najboljše lastnosti. Nekega lepega dne pa pride s povešeno glavo ter reče: »Gospod, po slovo sem prišel, v Ameriko grem, na Nemško grem ... z Bogom«. — In tako vam uidejo vsi boljši fantje. Vi se mnogo trudite, uspehov imate malo.

Nadalje mora imeti mladeniška Marijina družba tudi trdno podlago, t. j.: mladeniška Marijina kongregacija le tedaj uspeva, če ima za seboj izobraževalno društvo. Fante voditi samo v cerkev, je sicer lepo, toda nekam premalo. Treba človeka vzeti tako, kakor je. Mladenič poleg molitve in verskih nagovorov nujno potrebuje še kaj drugega, namreč izobrazbe in razvedrila. In to mu nudi izobraževalno društvo. Zato se morajo družbe in društva med seboj podpirati in izpopolnjevati. Razloček bodi le ta, da je okvir društva širji nego okvir družbe, to se pravi: vsak ud Marijanske kongregacije bodi tudi ud društva, ne pa narobe. Tako bi se najboljši člani društva izbrali v Marijino družbo, ki bo potem brez dvoma uspevala.

2. Izobraževalna društva. Vsako tako društvo mora pred vsem skrbeti za primeren lokal in pa — za kolikor mogoče — bogato knjižnico. Društvo, ki nima lokala in knjižnice, je za nič. — Društvo mora poleg resnih predavanj nuditi svojim članom tudi sempatje počitveno zabavo. Dolgočasen je dan, kadar nam solnce ne pokaže svojega obraza z neba, malo privlačne sile bode imelo tudi društvo, v katero nikdar ne prisije žarek veselja

in počitvene zabave. Seveda se mora pri prirejanju zabav in vesellic društvo vedno ozirati na končni smoter vse naše organizacije, ki je: zanesti pravo krščansko omiko med najširše sloje našega slovenskega ljudstva. — Prav je, da se sempatje priredi v društvu tudi kaka predstava. Seveda zopet ne preveč, ker namen društva niso gledališke predstave, ampak so le sredstvo v dosego namena. Zelo poživite društveno življenje tudi primerni izleti. Ti se navadno vrše tako, da se obiskujejo zabavne prireditve sosednih društev.

3. Najnovejša organizacija naših mladeničev pa so telovadni odseki — takozvani »Orli«. Tudi to organizacijo mora vsak prijatelj naše mladine pristrčno pozdraviti. S to napravo se je krepko zastavila pot bahatemu in brezverskemu »sokolstvu«, pa se je tudi ugodilo potrebi po telovadbi, ki, kakor med drugimi narodi, tako tudi pri nas od dneva do dneva narašča — zlasti med mladino.

Če govorimo o telovadbi naše mladine, si ne mislimo takoj bogato urejenih telovadnic z dragim modernim orodjem. Proste vaje, korakanje in drugo, kar se lahko izvaja na prostem, to za enkrat zadostuje.

Telesno zdrav, duševno plemenit, odločen kot orel v zračnih višavah — tak naj bo naš mladenič! V dosego tega pa brezdvoma mnogo pripomore vaja telesa na telovadišču, združena z vajo duha in srca v društvu. In v tem zmislu bodi vsak nov telovaden odsek povsod, zlasti v trebanjski dekaniji, pristrčno pozdravljen!

Manj ugodno pa zamorem poročati o organiziranem antialkoholnem gibanju po farah trebanjske dekanije.

Radi priznamo, abstinenca ni samo moderen šport, ne, abstinenca je važno ter velepotrebno gibanje. Ako hočemo to gibanje udomačiti tudi na naših tleh, moramo pred vsem računati z našimi gospodarskimi razmerami. Pred vsem ne smemo pretiravati. Res, veliko denarja se vrže za alkoholne pijače, a tudi ne smemo prezreti velikih dohodkov, ki jih dobi naš kmet iz svojih vinogradov. Po mnogih krajih naše fare (n. pr. Lipnik, Gradišče ...), pa tudi po drugih farah trebanjske dekanije je vino skoro edini pridelek. Pa vtegne kdo reči: pa naj ljudje mesto trte sade po vinogradih žito, krompir, fižol ... ali sploh kaj drugega. Pa moramo zopet priznati, da raste trta navadno na takih prostorih, kjer bi drugi poljski sadeži ne uspevali ali pa vsaj zelo počilo rodili. Končno moramo resnici na ljubo tudi konstatirati, da je vinska trta velik kapital, ki nosi vinogradniku do 20 odstotkov obresti. Vsak pameten vinogradnik zna ta dohodek vrlo dobro

izrabiti. Saj izkušnja uči, da so ravno dobre vinske trgatve v zadnjih letih marsikaterega kmeta zopet na noge spravile.

Kaj naj torej sledi iz tega dejstva za naše abstinenco gibanje? V prvi vrsti je naša naloga, da se borimo proti žganju. Na celi črti: proč z žganjem! Res je, da se tudi na Dolenjskem producira veliko žganja, največ iz sadja. To pa radi tega, ker ljudje ne vedo, kam s sadjem. Treba bi bilo tukaj temeljitega poduka, kako in kam naj se boljše vrste sadja izvažajo, slabše vrste pa v domače namene porabijo. — Naš boj naj velja prav tako tudi p i v u, ki se ponajveč importira iz tujih dežel. Na celi črti: proč s pivom! (Sliši se, da so na Čatežu vsi gostilničarji proglasili bojkot pivu in da se v celem Čatežu nikjer ne dobi piva — prav tako!) — Kaj pa z v i n o m? Res je, da se po Dolenjskem sempatje morda malo preveč vina popije, toda kam pa hočejo ljudje z vinom, ako ga ne morejo vsled neorganizirane vinske kupčije spraviti v denar. Prepričan sem, da je vsak vinogradnik toliko pameten, da vino rajši proda, kakor pa, da bi ga doma popil.

Moja misel glede abstinence je torej ta: če že ljudje morajo nekaj piti, naj pijo vino, domače vino. To je med vsemi alkoholičnimi zli še najmanjše. In če že morajo piti, naj pijo — z m e r n o. Poudariti treba tudi, da nezmernost tiči pred vsem v ljudeh samih, ne pa v alkoholnih pijačah. Zato ne smemo mahati samo po alkoholu ter njega slabe fiziološke učinke pretiravati, ampak pred vsem po ljudeh in njih s t r a s t e h — tukaj je Achillova peta demona alkohola. Žalostne posledice v družini, propad gospodarstva, pohujšanje, žaljenje božje, greh.

In v tem zmislu se je za abstinenco po naših farah že mnogo storilo — s cerkvenimi govori, s predavanji po društvih in po Marijinih družbah. Pri nas v trebanjski fari, n. pr. se žganje skoro nikjer več ne pije, prav tako se je omejilo pitje piva, pije se le domače ter istrsko vino. Tudi v »družbo treznosti« jih je precej vpisanih, nekateri kot popolni abstinenti, drugi kot zmerni. Po vaseh se marljivo prebira »Zlata Doba«, kar gotovo ne bo brez dobrih posledic.

Abstinenčno gibanje pri nas, — kakor tudi drugod po vinorodnih krajih, — se torej dotika raznih gospodarskih vprašanj, ki jih moramo (radi ali neradi) vpoštevati. Če vzamemo abstinenco prestrogo, dobi ta prekornostna stvar pečat pretiranosti in neizvršljivosti — in to stvari samo škodi. Abstinenčno gibanje naj ne bo samo sebi namen, ampak le s r e d s t v o v dosego namena, ki je z m e r n o s t. In da bi v tem zmislu abstinenco gibanje tudi pri nas doneslo lepih uspehov, v to pomozí Bog in sveti Janez Krstnik, zavetnik abstinentov!

2. Pastirska čuječnost: na kaj naj se ozira, kako doseže?

(Leopold Turšič.)

»Kakor vojak na straži ne sme zaspati, tako ne sme zaspati tudi kristjan! Kako tiho, skrivoma in nepričakovano se pogosto priplazi sovražnik. Zato ponavljam: čujte vedno, zlasti pa v našem času ob tem vrenju misli, ob omahovanju temeljev, ob splošni zmešnjavi pojmov, v času, ko je tolika revščina vere in ljubezni, ko se izpodkopa ves stari red in pravica, ko vlada samo sebičnost in nečimurnost.« Tako je klical leta 1848. sloveči pridigar škof Henrik F ö r s t e r zaspancem, ki so pozabljali na svoje dolžnosti. — Ali je danes kaj drugače? Nič. Morda še slabše, ker svet napreduje tudi v hudem. Zato je pa treba tem večje čuječnosti vsem, ki so poklicani varovati Cerkev pred raznimi nevarnostmi.

»Perpende tempora! — pretehtaj čas, ki v njem živimo,« tega gesla bi se moral okleniti v prvi vrsti duhovnik, kajti dolžan je čuti nad čredo, ki mu jo je izročil Gospod. On je vojskovodja, čigar oko mora biti vedno obrnjeno na dve plati: na podložno vojsko, da ostane zmerom sposobna in pripravljena za boj, in na prodiranje sovražnih čet, da se jim ne posreči noben nepričakovan napad. Navadni prostak si pač lahko privošči kako urico počitka, a čuti mora poveljnik, da o pravem času zbudi speče vojake.

S tem smo povedali že, na kaj naj se ozira duhovnikova čuječnost: na zveste mu ovčice in na sovražnika. Naša Sinoda I. pravi, naj bo duhovnikova čuječnost — universalis — ozira naj se na vse, kar se v župniji godi. V ta namen mora duhovnik ven med ljudstvo; čuti mora nad njegovimi vrlinami in napakami. Kar je dobrega v ljudstvu, naj skuša povzdigniti do boljšega, kar je slabega, zatreti, izruvat, ali vsaj zmanjšati. — Čuti pa mora tudi nad nasprotniki, kako se gibljejo, kje nastavljajo svoje mreže, ali napredujejo ali nazadujejo. Vsako priliko, ki se mu ponudi, mora izrabiti. Nič ne sme ostati prikrito njegovim očem; saj je varuh svoje duhovnije, kakor oče svojih otrok. Zato pa gorje duhovniku, ki bi tičal doma v svojem mirnem kotičku in se zadovoljil samo s tem, kar mu bode morda slučajno prišlo na uho, pa bi tudi slučajno uporabil. Sovražnik prihaja na tihem in zaseje ljuliko med leporaslo pšenico. Zastarel je že oni klic: Duhovniku je odločeno župnišče in zakristija, in duhovnik, ki se ga v sedanjem času drži, je sam kriv, če se v njegovi župniji razširja zmota, gine verskonravno življenje in se razrašča plevel na vseh koncih in krajih.

Duhovnik torej niti oddaleč ne bi spolnil svoje dolžnosti, če se ne bi brigal vsaj za važnejše pojave, ki se gode v njegovi župniji in ki utegnejo postati usodni za njegovo čredo. Posebno pa naj pazi:

1. Na društva, bodisi krščanska ali protikrščanska. Oboja mora imeti v razvidu. Prva naj kolikor mogoče pospešuje in pazi, da se vanja ne vgnjezdí kaj takega, kar bi bilo pogubonosno; druga naj prepreči, da se ne ustanovijo; če pa že obstojijo, naj paralizira z dobrimi njihov kvarni vpliv. — Zlasti naj pazi nad mladino, moško in žensko, ki se zbira v teh društvih. Pomni naj, da je mladina cvet naroda in bodočnost njegova. Kakršna mladina, tak rod, kakršen rod, tako življenje, kakršno življenje, tak blagoslov za župnijo, ki v njej duhovnik deluje. V prvi vrsti pride v poštev nedorastla mladina od 14. do 20. leta. Takrat se vzbujajo v njej strasti in slabi nagoni, ki se dajo v kali še zatreti, pozneje, ko se razpasejo, ne več. V tej dobi, ko fant ali dekle odraste šoli, je mladina najbolj vzprejemljiva za razne zunanje vplive, pa tudi najbolj nerazsodna. Zato pa potrebuje še vedno vodnika, čuvaja, potrebuje verske, pa tudi posvetne izobrazbe. Za versko vzgojo bo duhovnik dovolj poskrbel v Marijinih družbah; v izobraževalnih društvih naj pa zasnuje posebne odseke za mladeniče (Telovadni odseki), posebne tudi za dekleta. Vedno pa naj duhovnik skrbi, da bo v teh društvih in odsekih res živahnost in napredek. Koristno naj se menja z zabavnim: predavanja, igre, izleti itd. Tukaj gotovo velja: Kdor ne napreduje, nazaduje. In kakor lenoba usmrađi človeka in ga uvede v različne napake, prav tako je tudi z lenobo v društvih — stagnacijo: Komaj se pojavi, že se vrinejo med društvenike grde napake in nepravilnosti, ki se dajo pozneje težko odpraviti, ki pa najdejo posebno pri nasprotnikih krepek odmev. Zato je pa čuječnost nad našimi društvi na mestu.

2. Z društvi so navadno v zvezi časopisi, knjige in brošure. Kakršno je društvo, krščansko ali protikrščansko, take knjige in časopise naroča. Časopisi prihajajo še v večjem številu, kakor v društva, v posamezne družine na dom. Naj duhovnik pazi, da bo dobro, krščansko časopisje imelo v župniji obilo naročnikov, slabo, protiversko in protinravno naj povsod, na prižnici, v spovednici in v zunanjem svojem delovanju namoč zatira. Pomni naj, da je časopisje velesila, ki prinaša lahko obilo dobrega sadu, učini pa tudi brezmejno zla. Bori naj se posebno proti »Svobodni Misli«, ki izpodjedajo in razdira v človeku *verō*, in proti takozvanim kolportажnim romanom, ki izpodjedajo *nравносьt*. Glede obojnega ne sme nikjer in nikdar molčati, če se je že udomačilo v fari.

3. Čuje naj nad igrami, veselicami, predavanji itd., ki se vrše v njegovi župniji. Namoč naj svari pred prireditvami, ki so kvarne verskemu ali nraavnemu življenju ljudstva; dobre in koristne prireditve naj priporoča. (Prižnice naj se pa v to svrhu le izredno poslužuje. Pač naj govori proti slabim prireditvam splošno, ne bi pa kazalo za vsak posamezen slučaj odganjati od takih prireditev.)

4. Čuje naj nad posameznimi stanovimi in osebami, kakor so učitelji, uradniki, dijaki itd., ki skušajo udejevovati med ljudstvom svoje kvarne nazore. Vnet in čuječ duhovnik bo skušal takim škodljivcem vzeti orožje in jim izpodmakniti zaslonbo, ki jo morda pridobivajo med ljudstvom.

5. Čuje naj nad shajališči mladine — gostilnami. Prižnska naj na javne zastope, da se ne dovoljuje ples, da se točno drži gostilniška ura, da se ne godijo razne nepostavnosti in škandali. Tako bo zatrl marsikaj slabega ali pa vsaj zmanjšal.

6. Čuje naj nad posameznimi pregrehami, ki se urivajo med ljudstvo: nečistostjo, pijančevanjem, ponočevanjem itd. in nad nevarnostmi, ki prete od povzročiteljev teh pregreh — od zapeljivcev. Povsod naj svari pred grdobijo teh pregreh in njih škodljivostjo za dušo in telo. Ravno te vrste čuječnost je združena z velikimi težavami. Zato pa naj si duhovnik ne jemlje poguma, češ: Saj je vse zastoj! Vedno nekaj ostane, četudi morda malo. Če pa molči, se pregreha razraste tako, da ji od nobene strani ni mogoče priti do živega.

To univerzalno čuječnost zahteva od duhovnika že njegov sveti poklic. Vendar pa duhovnik ne bi dosegel zaželjenih uspehov, če ne bi bil pri tej svoji čuječnosti vztrajen in marljiv. Marsikak dušni pastir se ob svojem nastopu z vso vnemo loti svoje duhovnije, pa sčasoma se ga oprime neka boječnost, popustljivost, mlačnost, zlasti če kljub svoji vnemi ne doseže vsega, kar hoče. V takih trenutkih malodušnosti in brezupja naj si pokliče v spomin besede sv. Pavla, ki jih govori svojemu učencu Timoteju: »Tu autem vigila, in omnibus labora, opus fac evangelistae, ministerium tuum imple!« (2. Tim. 4, 5.) — »Vse pretrpi, kar pride, in ne odjenjaj nikdar niti za las!« to velja tudi duhovniku. Taka vztrajna čuječnost, kajpada združena z vsemi vrlinami, ki jih stan terja od duhovnika, gotovo ne bode ostala brezuspešna.

Preidimo na drugo vprašanje: Kako doseči toliko čuječnost? Reči moramo, da se ta čuječnost ne dá izsiliti, ampak izvira že iz gorečnosti, ki mora biti duhovniku lastna: Goreč

duhovnik je gotovo tudi čuječ duhovnik. Duha gorečnosti in ž njo duha čuječnosti pa je duhovnik, ki se je marljivo pripravil na svoj stan, že prejel v zakramentu sv. mašništva. Lepo piše sv. Pavel: »Sv. Duh vas je postavil za škofo (čuvaje)« (Act. 20, 28.), in ta božji Duh daje slabemu, podpore potrebnemu duhovniku vztrajnost in moč v trdi čuvajski službi. To je tisti »in somnis spiritus«, ki ga priporoča sv. škof Ignacij svojemu tovarišu Polikarpu z besedami: »Vigila in somnem spiritu possidens« (ad Polyc. c. 1.). To je tisti Duh, kateremu pripisuje apostol narodov vso apostolsko delavnost, ko piše svojemu Timoteju: »Zavoljotega te opominjam, da obudiš milost, katera je v tebi po pokladi mojih rok. Zakaj Bog nam ni dal Duha strahu, ampak moči in ljubezni in treznosti. (2. Tim. 1, 6. 7.) — Duh čuječnosti je v duhovniku torej že po pokladi rok, le da si ga mora večkrat obuditi, zavedati se ga mora, poklicati si ga mora v spomin, rekoč: Postavljen sem za čuvaja . . .

Tega duha mu večkrat obudi tudi zgled vnetih in čuječih sobratov-duhovnikov in razmere v dotičnih farah, kjer delujejo. Tudi v tem velja: Besede mičejo, zgledi vlečejo. Naj si da torej duhovnik od svojega tovariša svetovati, se od njega poučiti, naj posnema njegov zgled. Vendar kot stalno in splošno pravilo to gotovo ne velja: Drugačni kraji, drugačne tudi razmere in navade, drugačna sredstva in zdravila.

Ker je pa polje za pastirsko čuječnost v sedanjem času, ko preti Cerkev Gospodovi od vseh strani na stotine nevarnosti, silno obširno in težko, si bode duhovni pastir skušal pridobiti sredstev in pomočnikov, ki mu bodo njegovo nalogo olajšali.

Eno najizdatnejših sredstev za pastirsko čuječnost v našem modernem času so brezdvomno zopet društva, oziroma njihovi odbori, in v njih ima duhovnik ponavadi vodilno besedo. V teh društvih bi morala biti koncentrirana in utelešena vsa ljudska zavednost in rabsodnost. Že zgoraj je bilo omenjeno, da naj bodo ta društva, bodisi verska (Marijine družbe, bratovščine itd.), bodisi posvetna društva, res delavna. Neka gonilna sila mora biti v njih, ki jih priganja k neprestanemu napredku. Ta gonilna sila društvenega življenja so pogostne odborove seje, društveni sestanki in pomenki. Seveda morajo biti taki sestanki zmiraj stvarni in resni, nikdar ne površni. Večkrat, če ne vselej, se morajo pri njih pretresavati važnejše zadeve, bodisi koristne, bodisi kvarne, ki se gode v fari in njenem okolišu. Tako bode društvo opozorilo duhovnika na nevarnosti, ki morda preti o-

vernikom. Društvo ga bode opozorilo na posamezne nedostatke v fari, ki se lahko popravijo, na posamezne osebe, napake, časnike, brošure itd. Društvo samo mu bode tudi pomagalo marsikako stvar izvršiti, ki bi jo sam težko, marsikako nevarnost odvrniti, ki je sam ne bi mogel. — V ta namen naj bi bili v vsakem društvu za posamezne kraje pripadajoče društvu, izvojeni posebni zaupniki in referentje, ki naj vsak o svojem kraju poročajo pri sestankih o važnih zadevah. Samoposebi je umljivo, da morajo biti vsa ta poročila zanesljiva, točna, ne pretirana. Duhovnik naj potem take informacije dobro pretehta, preišče, v kočljivih slučajih naj se morda sam prepriča in šele potem tozadevno ukrene. Če je vse tako uravnano, kolik blagoslov od dobrih društev za duhovnika in vso njegovo duhovnijo! Taki društveni zaupniki so duhovniku res pravi pomočniki pastirske čuječnosti, ki ga lahko tudi na tihem — izven društva — opozorijo na kako nevarnost. Pravilo naj bo: »Javne zadeve naj se obravnavajo javno v društvu, skrivne, notranje zadeve na tihem.

Kjer ni društev, naj si duhovnik izbere sam po vaseh take zaupnike. Toda pri teh osebah naj bo skrajno previden, da se njihova poročila pozneje ne izkažejo kot prazno opravljanje ali ostudno obrekovanje. Oprezen naj bo zlasti pri ženskih »zaupnicah«, ki naj se jih poslužuje samo pri sejah (oziroma shodih) Marijinih družb. Privatno naj jih redno nikdar ne posluša, ali le redkokdaj.

Ob koncu poglavja »De vigilantia pastoralis« pristavlja 1. Sinoda pripombo: Parochus vigilans gaudet, si cooperator zelosus sit et habilis ad laborem extra ecclesiam in variis coetibus invenum, agriculturalum, opificum, prouti propter discrimina temporum ab Ecclesia commendantur. — Da bi le povsod bilo tako! Gotovo je, da je župniku prvi pomočnik v vsem, tudi pri pastirski čuječnosti — vnet kaplan. Naj bi ga torej župnik povsod v tem oziru vpošteval . . .

Ni kdovekako težko dandanes priti duhovniku med ljudstvo in si pridobiti njegovo zaupanje. Skoro bi rekel, da se nekako samoposebi, hote ali nehote, oči mnogih ozirajo vanj; od njega pričakuje ljudstvo podučka in pomoči. Naj duhovnik to zaupanje porabi in naj se oklene ljudstva z vso vnemo in ljubeznijo; potem mu ne bo težko čuti nad njim. Samoposebi se mu bodo potem razkrile razne nevarnosti in pregrehe, ki prete njegovi čredi. Zaveda naj se, da bo o čredi, ki mu je izročena, dajal enkrat odgovor pred božjim Sodnikom. Na misli naj mu bodo vedno besede preroka Izajija:

»Na čuvajnici Gospodovi sem in vedno stojim podnevu; na svoji straži vstrajam vse noči.« (Iz. 21, 8.)

3. *Meditatio quotidiana: je li potrebna, možna?*

(Ivan Perko.)

Ta in oni duhovnik mi bil včasih tak! Zdaj pa stori le to, kar je prav nujno potrebno, le svoje največje dolžnosti opravlja. Nobenega poleta nima, njegovi verski nauki so mrtvo seme, ki ne donša sadu. Sam živi tja v en dan in nič se ne briga, da bi napredovalo krščansko življenje pri župljanih. Odkod pač, da je postal tako mrzel? Odkod, da se tako pusti vladati od strasti kot so jeza, nepotrpežljivost itd? Odkod, da je celo tako globoko padel? Duha svetega, duha apostolskega mu manjka! Zakaj pa? Smelo trdimo, da zato, ker ni mož prave molitve, zlasti notranje, ker ni natančen prijatelj meditacije! O resnicah sv. vere nikdar temeljito ne razmišlja, jih nikdar iz bližine ne pogleda, si jih nikdar ne polaga na srce! »Desolatione desolata est omnis terra, quia nullus est, qui recogitet corde.« (Jer. 12, 11.) Odtod vse zle posledice. Hoče biti duhovnik res duhovnik, je za njega premišljevanje »conditio sine qua non«. Sami iz lastne izkušnje lahko izpričujemo, da se moti, kdor misli, da bo lahko dober duhovnik, četudi premišljevanje opušča! Kateri dnevi, kateri čas duhovnega pastirovanja nas pa najbolj vznemirja, nas najbolj skrbi? Mar niso to dnevi tisti, ob katerih smo meditacijo zanemarjali! Čez vse resnična je trditev splošna vseh svetih učencikov, ki se glasi: »Če postaneš po ordinaciji duhovnik, postaneš po meditaciji dober duhovnik!« O, le naj rečejo nekateri kar hočejo, nepobitna resnica je in ostane, da duhovnik mora meditarati tako z ozirom na svojo osebo, kakor z ozirom na dolžnosti, ki jih ima do sebi podložnih.

A. I. Duhovnik kot tak mora biti vedno zvezan z Bogom, od Boga mora zajemati svojo veljavo in ves svoj vpliv ter vso svojo moč. Ta nujna zveza pa se vrši po premišljevanju, saj ga učeniki imenujejo »Deitatis scala«, »coniunctio hominis cum Deo«.

Sv. pismo, cerkveni zbori, cerkveni učeniki odločno zahtevajo, da se mora duhovnik vsem dobrem pred drugimi odlikovati. Komu ni znan ukaz: »Estote perfecti, sicut et Pater vester coelestis perfectus est«? Kdo ne vé, da smo, moramo biti luč sveta: »Vos estis lux mundi« (Mat. 5, 14.); »Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona et glorificent Patrem vestrum, qui in coelis est« (Mat. 5, 17.)? Sv. Pavel veli, da naj bo škof, torej tudi duhovnik »nesvarljiv« (1. Tim. 3, 2.), da se mu

v vsem njegovem dejanju in nehanju ne more nič hudega očitati! Vse posvetno mu mora biti tuje! Kako strogo določujejo cerkveni zbori! Enajst stoletij je vladal običaj, da je bil vsak, ki je storil očit en smrten greh, izmed duhovništva izobčen (Concil. Nic. can. 10.; conc. Toled. can. 30.; conc. Elíbert. can. 76.; conc. IV. Carthag. can. 68.). Kdor ni svet, tako se bere, se ne dotika svetega! In Conc. Trid. (Sess. 22. cap. 1. de ref.) zaukazuje, da se mora duhovnik v obleki, noši, govorjenju in v vseh drugih rečeh kazati resnega, vzglednega!

Pa bari še cerkvene učenike in gotovo se te bo polastil nemir, če primerjaš njihove zahteve z življenjem svojim! Sv. Krizostom pravi (hom. 10. in Tim. 3.): »Duhovnik mora neomadeževano živeti, da vsi, ki ga vidijo, takorekoč gledajo v svetlo ogledalo čednosti.« Kornelij a Lapide pravi: »Ni dosti, da je duh le brez greha, ampak mora biti ozaljšan z vsemi čednostmi.« Isto najdeš pri sv. Bernardu: »Ni dosti, da je duhovnik brez greha in hudobije; mora se brez prenehanja prizadevati za popolnost in v njej vedno napredovati.« (Epist. 253 ad Abb. Guarin.) Dalje veli, da mora duhovnik odmreti vsem strastem in živeti življenje božje. (Pastor. p. 1. c. 10.) V Ep. 254. berem, da moram napredovati, če ne nazadujem! In Greg. Nar. se ne straši trditi: »Praefecti vitium esse existimo, novas subinde virtutum accessiones non facere.«

Od vseh strani nam tedaj doni glas, ki se ne more preslišati, glas, da smo »duhovniki«, kot govori Tom. Kemp., »zaradi svojega visokega stanu zavezani k največji popolnosti«. To popolnost bomo dosegli pa le po premišljevanju! Tako govori duhoviti Gerson: »Absque meditationis exercitio nullus, secluso miraculo Dei speciali, ad rectissimam religionis christianae normam pertingit«. Besede svetega Bernarda so te-le: »Haec (meditatio nempe) est, quae mentem purificat, regit affectus, dirigit actus, corrigit excessus, mores componit, vitam honestat et ordinat«. Pobožen ascet zanikuje (Schneider: Manuale Clericorum 65.), da bi mogel biti kdo dober duhovnik, če vsaj enkrat na dan ne premišluje: »eo quod sicut effectus sine causa, finis absque medio haberi nequit, ita perfectio, ad quam sacerdos conniti debet, absque oratione mentali obtineri nequeat«. Podobno najdem pri Klimaku: »Meditatio est mater et regina, cibus et fons virtutis, ministra gratiae et profectus omnis auctrix.« Premišljevanje je začetek vsega dobrega, pravi sv. Bernard. Istotako Gerson: »Je sestra branja, mati molitve, voditeljica dela, izvršiteljica vsega dobrega.« Iz vsega tega vidimo, da je duhovnikova dolžnost, da druge v popolnosti nadkriljuje. Do tega se povzpne, ko doseže le

z meditacijo. Torej mu je slednja brez dvoma potrebna za njega samega kot takega!

II. Duhovnik pa mora razen nase paziti tudi na druge. »Ne morem verjeti,« pravi sv. Krizostom, »da bi bil duhovnik izveličan, ki se ne prizadeva za izveličanje svojega bližnjega.« (L. 6 de Sac. c. 10) V Hom. 3. in act. apost. pravi isti: »Če greši ljudstvo, pade krivda na duhovnika.« Sv. Izidor šteje med pogubljene one duhovnike, ki opuščajo poučevanje nevednih in izpreobrnjenje grešnikov. (L. 3. sent. c. 46.) In da bo to dolžnost dopolnil, da ne zapade grozni kazni, mora biti mož molitve, prijatelj premišljevanja! »V molitvi, premišljevanju sprejme duhovnik, kar naj drugim dá,« sv. Pavlin. (Ep. 4. ad Sever.) Tu spoznava neskončno ljubezen božjo, velikansko vrednost duše neumrjoče; spoznava grdo, nesrečo greha na drugi strani pa nebeško lepoto raznih čednosti. Srce se mu širi, ogreva; navdušenost, vnema raste, da odločno in neustrašeno zastopa, razširja stvar božjo. Kako velik razloček zato med duhovnim pastirjem, ki meditira in med onim, ki meditacijo opušča ali slabo opravlja! Če meditira, je njegova duša vsa prekvašena v duhu Kristusovem. Sam je gorak, sam prešinjen od verskih resnic, sam utrjen v ljubezni božji: in česar je polno srce, to rado iz ust gre. Njegovo življenje je duhovno življenje, kakor je njegovo mišljenje vredno duhovnika, služabnika Kristusovega. Zato pa tudi govori na prižnici, da se vidi, da »profert de thesauro suo«, da jemlje od tega, kar si je z razmišljanjem nabral. On govori »ex corde tamquam potestatem habens«. Beseda mu je sveta zares in čuti se, da razlaga v resnici besedo božjo. Da, naj govori na prižnici, v izpovednici, v šoli, ob bolniški postelji — on govori v moči Kristusovi, v milobi in prisrčnosti srca Jezusovega, z vso skrbnostjo, izvirajočo iz trdnega prepričanja, da sta mnogokrat pekël in nebesa v njegovih rokah, pa tudi z vso ponižnostjo, ker vé, da je duhovnik v pastirstvu le slabo orodje neskončne milosti božje. In ljudstvo ga rado poslušá, pa tudi rado uboga, vedé, da njihovemu pastirju ni za nič drugega mar, kot za čast božjo in izveličanje duš izročeni mu župljanov. — Kako je pa z duhovnikom, ki ne premišljuje? Oh, njemu se hitro pozna, kakor da si je pridigo izposodil, nekaj tujega vzel in se na pamet naučil. V govoru manjka jedrnatosti in tiste krepkosti, ki se kaže tedaj, kadar je propovednik vnet in navdušen za svojo resnico. Manjka prisrčnosti, milobe! Mrzla pridiga, kateheza sama, tudi nikogar ne more ogreti. Lahko je res zanimiva, lepa, lepo razdeljena, morda je pridigar mojster v svetnem govorništvu, da ga mnogi občudujejo in hvalijo: vendar nazadnje se bo reklo — cvetja dosti, a malo sadu!

B. Z ozirom na dosedaj povedano mora vsakdo reči, da je torej meditacija potrebna, da je vsak izgovor zastoj. Pa morda porečeš: je že potrebna, res; toda možna ta stvar ni. Vprašam te, zakaj ni možna? Morda ne znaš? To je neverjetno; apostolskega duhovnika bi bilo sram kaj takega trditi. Kdo bi se ne mogel četrt ali vsaj pol ure v mislih pečati z določenim predmetom! Saj še priprosti znajo in to delajo, pa bi ne duhovnik, ki je vaje več misliti kot drugi stanovi! Morda se izgovarjaš, da nimaš časa?! No, seveda tu in tam imaš prav; včasih pridejo — pa redko — take okolščine, da ni mogoče. Splošno pa vsakdo lahko dobi čas za premišljevanje, če le hoče! Saj tudi za kosilo in večerjo, morda celo za posedanje po krčmah dobiš časa! Meditacija pa za dušno življenje ni nič manj potrebna, kakor jed in pijača za naše telo. Le zavedati se treba, da sem v prvi vrsti duhovnik, dušni pastir, da so nekateri posvetni opravki, v katere se nekateri čisto zakopljejo, še-le secundi ordinis, pa boš našel čas za premišljevanje! Poslušaj svet sv. Tomaža Kempčana, pa boš gotovo premišljeval! Kaj pa pravi? Takole govori v L. I. c. 20.: »Si te subtraxeris a superfluis locutionibus et otiosis circuitationibus nec non a novitatibus et rumoribus audiendis, iuvenies tempus sufficiens et aptum piis meditationibus insistendis.« Pač res! In če se le še ne nehaš izgovarjati z pomanjkanjem časa, rečem kratko z izkušenim, svetim možem dr. Alojzijem Schlör: »Prijatelj, časa za to si moraš vzeti!« kar je isto kot z besedami sv. Bernarda: »Considerationi aliquid tui et cordis et temporis sequestare!« Torej moraš! Saj premišljevanje je potrebno za tvoje izveličanje, je vsakdanji kruh za duhovno življenje. Če ne moreš opraviti zjutraj, pa opravi zvečer; če ne moreš celo uro, pa premišluj pol ali vsaj četrt ure! Če ne moreš v sobi ali v cerkvi, pa premišluj na poti. Saj ni, da bi moral imeti vedno knjigo pred seboj. Premišljuješ lahko svoje čute, predmete v naravi, sv. rožni venec, sv. križ itd.! Ne se bati, da bi radi premišljevanja trpela dušna pastirska služba! Mar se ni tudi Jezus večkrat odtegnil množici, šel na goro, da je sam molil? Mar niso bili apostoli, sv. škofje in mašniki, ki so imeli dela čez glavo: sv. Martin, Franc Ks., Karl Baromej, Franc Sal., Vincenc Pavl., Alf. Liguori itd. itd. pri vseh svojih skrbih možje molitve, možje, ki so zmeraj našli priliko, da so ogenj ljubezni vzbujali ter krepili s premišljanjem? Preteklost in sedanost pričate, da so oni možje, ki so največ molili in premišljevali, največ in najbolj delovali!

Če zdaj vse skupaj preudarimo, bomo menda prav sklepali, da duhovnik, ki ne pripozna potrebe premišljevanja, se izgovarja, da ni mogoče, da tak duhovnik ni posebno vnet, ne pozna svojega svetega

klica, da ne skrbi veliko za svojo popolnost, da pa prav zato tudi ni bogve kako dober dušni pastir. »Cui bonus, qui sibi ipsi nequam?« (Sv. Ambrož.) Glejmo, da se o nas to ne bo moglo reči, ne misliti; da nas ne zadene to očitjanje. Zato ljubimo premišljevanje! V sebi in zase si bomo s tem nabrali veliko dobrega, pa bomo prav lahko od tega tudi drugim delili: navdušeno bomo sodelovali za čast božjo in izveličanje neumrjochih duš. Tu bomo odpočili telo, bomo zajemali veselje in živahnost duha, bomo našli mir srca in tolažbo v bridkih urah svojega naporenega dela. O »blagor možu, ki noč in dan premišluje postavo Gospodovo! On je enak drevesu, ki je zasajeno ob potocih in daje sad ob svojem času«. (Ps. 1, 1. 2.)

4. Casus.

Cajus, vir eruditus et ingenuosus sed honoris et gloriae valde cupidus, sectae Francomurariorum nomen dedit, hac ex causa, ut ope eorum facilius ascenderet ad altiores honoris gradus; quae res parentes ejus contristavit et hominibus scandalum grave praebuit.

Societas ista, Caji sollertia et aptitudine cognita, eum constituit magni cujusdam mercatoris socium cum officio, peragrando regiones, vendendi merces et simul consilia et negotia sectae in populo curando.

Quod munus Cajus fideliter exequabatur variis modis, veluti: imagines obscoenas, libros pravos et folia mala ubique commendando, etiam gratis saepe et clam inferendo; ecclesiam catholicam ejusque sacerdotes diffamando; societates occultas laudando; animos hominum ad rebellandum et resistendum legitimae auctoritati instigando.

Cum vero Cajus tandem se a sociis delusum vidisset, indignabundus a secta divertit et contritus a confessario absolutionem petiit.

Quaeritur: 1. Quid sit scandalum; quid inductio vel seductio ad peccatum? — 2. Quomodo cooperatio ad malum a scandalo et inductione differat? — 3. Quae nam peccata Cajus commiserit; qualis sit eorum species et gravitas? — 4. Quomodo confessarius Cajum rite disponat pro absolutione? — 5. Quomodo parochus consilia Caji et sociorum evertere studeat?

Solutio.

Ad Quaesitum 1. resp. 1. Scandalum est dictum vel factum minus rectum, praebens alteri occasionem ruinae spiritualis.

Inductio (seductio, sollicitatio) ad peccandum est actio externa, qua alius explicite et directe ad peccandum provocatur.

2. Inductio et scandalum conveniunt eo, quod ambo proximum ad peccatum *nondum* determinatum excitant ad peccandum; differt autem inductio a scan-

dalo indirecto eo, quod conjuncta est cum mala intentione alium trahendi ad peccatum; a scandalo directo autem eo differt, quod scandalum est *ocasio*, inductio vero *causa* peccati alieni. (Cfr. Noldin, De praecipis n. 102—106. Lehmkuhl, Theol. moralis n. 626 et sq.)

Ad Q. 2. Resp. 1. Cooperatio ad malum, sensu lato accepta, est concursus cum alio malum operante; sensu autem strictiore significat concursum *physicum* ad pravam actionem alterius principaliter agentis. Illa etiam scandalum et inductionem comprehendit, haec vero differt tam a scandalo quam ab inductione. Nam scandalum et inductio ad determinandum proximum, qui ad peccatum nondum est determinatus, vel *ut occasio* vel *ut causa* concurrunt, cooperatio autem voluntatem ad peccandum jam determinatam in altero supponit, eumque in perpetrando *peccato externo* actione physica adjuvat. — Fieri tamen potest, ut cooperatio simul evadat scandalum, si ipsa pravam voluntatem proximi augeat vel confirmet, sicut etiam scandalum et inductio facili modo in cooperationem transeunt, quando alium non solum ad malum excitant, sed etiam in malo exequendo adjuvant. (Cfr. Noldin l. c. n. 116.)

2. Qui malam cooperationem sensu latiore sumunt, hi praeter concursum *physicum* etiam *moralem approbationem* actionis malae alienae ut cooperationem (formalem) statuunt, quando revera proximum aliquomodo adjuvat. (Cfr. Lehmkuhl l. c. n. 646.)

Ad Q. 3. R. 1. Cajus peccavit 1. eo ipso, quod sectae nefariae nomen dedit, nam qui adscribi desiderant huic malae sectae, debent promittere, se esse promoturos fines ejus malos. Quapropter unusquisque reus est malorum omnium, quae secta ista patravit. Hoc peccatum sine dubio grave est. — Peccavit 2. contra pietatem parentibus debitam, eos contristando et in re gravi obedientiam denegando. 3. Dedit scandala omnis generis plurimis hominibus bonis et malis eaque gravia directa etiam et diabolica. — 4. Peccavit inductione ad peccandum, nam hoc consilium praeprimis habuit regiones peragrando, ut quam plurimos veneno sectae suae inficeret.

Peccata ista objective gravia esse, neminem latet, et ex malitia gravi ea procedere videmus. — Numerum autem horum peccatorum quis indicare poterit!

Ad Q. 4. Resp. 1. „Cajus contritus absolutionem petiit,“ ita nobis casus proponit. Si haec contritio vera est et supernaturalis, Cajus subjective esset rite dispositus. Initium cepit eius conversio a spe frustrata, quam in sectam istam posuerat, et odium ex eo contra eam conceptum Cajum foras egit et in ecclesiam reduxit. Quae causae quidem naturales sunt, tamen confessario occasionem praebent, in corde Caji etiam motiva supernaturalia excitandi vel confirmandi. — Etiam firmum

propositum debet Cajus habere, non amplius peccandi et pro peccatis commissis satisfaciendi. Scandala ex peccatis publicis et notoriis orta, jam ante absolutionem publice reparare debet, in quantum potest, alia vero damna injuste illata post absolutionem restituere potest.

Ista omnia nondum sufficiunt, ut Cajus absolvi possit, nam diversa crimina commisit, quae sub poena excommunicationis latae sententiae prohibita sunt. In articulo primo Constitutionis „Apostolicae Sedis“ censura feriuntur apostatae et haeretici et fautores et defensores eorum; in articulo secundo — scienter legentes et retinentes libros prohibitos; in articulo quarto II. classis subjacent censurae — nomen dantes sectae massonicae . . . et occultos coryphaeos ac duces non denuntiantes, donec denuntiaverint. Cajus evidenter talia crimina saepe commisit cum scientia plena et malitia, quapropter multiplici censura irretitus esse apparet.

Qui a censuris absolvi desiderant, requisitas conditiones adimplere debent; in specie: absolutionem humiliter petere, parti laesae satisfacere, scandala reparare juxta prudens confessarii judicium debent. Cajus praeterea a secta massonica omnino se separare eamque abjurare debet; injungenda est ei etiam firma obligatio tradendi Ordinario per se aut per Confessarium absque ulla mora et quantum fieri potest ante absolutionem *libros prohibitos*, si quos adhuc retinet. Item libros, manuscripta, signa sectam massonicam respicientia, si quae retinet, in manus Confessarii tradat, qui ea quam primum ad Ordinarium caute transmittat, aut saltem, si iustae gravesque causae id postulent, com-

burat. Injungenda est poenitenti etiam obligatio, sub poena reincidentiae in excommunicationem, denunciandi Ordinario duces et coriphaeos occultos sectae massonicae. Insuper imponenda est ei gravis poenitentia salutaris cum frequentia sacramentalis confessionis.

Si Cajus has condiciones adimpleverit, potest a confessario facultatem necessariam habente absolvi.

Haec absolutio data in foro *interno* iuxta formam in sacramentali absolutione praescriptam, prodest etiam in foro *externo*, cum poenitens non sit „vitandus“, sed „toleratus“, dummodo publice notum sit, censuratum confessum esse et debitam satisfactionem praestitisse. (Cir. Noldin, de poenis eccles. nn. 30. 11.)

Ad Q. 5. Resp. 1. Tales agentes sunt apostoli diaboli, veri lupi rapaces, qui gregem Christi invadunt, ut perdant et corrumpant fideles. Parochus ut pastor bonus vigilare debet assidue, ut periculum hoc a parochia sua procul agat. Praecavere ista mala aliquatenus potest apta fidelium instructione, ut hostes fidei statim cognoscere et vitare possint. Quando tales agentes in parochia apparent, fortiter eis resistat verbo et opere. Cum vero parochus ubique in parochia praesens esse nequeat, aptos adjuutores sibi eligat, quales certe inveniet inter membra congregationis Marianae rite constitutae et prudenter informatae, qui habent fidem vivam et fortitudinem christianam, et secundum verba parochi semper parati sunt hostes istos investigare et oppugnare. — Si non obstante omni vigilantia inimicus homo zizania seminaverit, parochus statim malo occurrere et vulnera sanare sine mora studeat.

106.

Decretum S. Congregationis Rituum circa Officium et Missam de ss. Perpetua et Felicitate Martyribus pro Ecclesia universa.

Urbis et Orbis.

In Breviario Romano die 6. Martii.

In festo ss. Perpetuae et Felicitatis
Martyrum.

Duplex.

*Omnia de communi Martyrum non Virginum, praeter
sequentia:*

Ad Magnificat et Benedictus. Ant. Istarum est enim regnum coelorum, quae contempserunt vitam mundi, et pervenerunt ad praemia regni, et laverunt stolas suas in sanguine Agni.

Ÿ. Gloria et honore coronasti eas, Domine.

℞. Et constituisti eas super opera manuum tuarum.

Oratio.

Da nobis quaesumus, Domine Deus noster, sanctorum martyrum tuarum Perpetuae et Felicitatis palmas incessabili devotione venerari: ut quas digna mente non possumus celebrare; humilibus saltem frequentemus obsequiis. Per Dominum.

In I. Nocturno.

Lectiones Confitebor, de communi Virginum. 2^o loco. Extra Quadragesimam, de Scriptura occurrente.

In II. Nocturno.

Lectio IV.

Perpetua et Felicitas, in persecutione Severi Imperatoris, in Africa, una cum Revocato, Saturnino et

Secundulo comprehensae sunt, et in tenebricosum carcerem detrusae, quibus ultra adiunctus est Satyrus. Erant adhuc catechumenae sed paulo post baptizatae sunt. Paucis diebus interiectis, e carcere ad forum deductae cum sociis, post gloriosam confessionem, ab Hilarione procuratore damnantur ad bestias. Inde hilares descendunt ad carcerem, ubi variis visionibus recreantur, et ad martyrii palmam accenduntur. Perpetuam, nec patris senio confecti iteratae preces et lacrymae, erga filium infantem pendentem ad ubera maternus amor, nec supplicii atrocitas a Christi fide dimovere umquam potuerunt.

Lectio V.

Felicitas vero, instante spectaculi die, cum octo iam menses praegnans esset, in magno erat luctu, ne differretur: leges quippe vetabant, praegnantem supplicio affici. At precibus commartyrum accelerato partu, enixa est filiam. Cumque in partu laborans doleret, ait illi quidam de custodibus: Quae sic modo doles, quid facies, obiecta bestiis? Cui illa: Modo ego patior: illic autem alius erit in me, qui patietur pro me, quia et ego pro illo passura sum.

Lectio VI.

In amphitheatrum, toto inspectante populo, producuntur tandem generosae mulieres, nonis Martii, ac primum flagellis caeduntur. Tunc a ferocissima vacca aliquandiu iactatae, plagis concisae et in terram alisae sunt: demum cum sociis, qui a variis bestiis vexati fuerant, gladiatorum ictibus conficiuntur. Harum sanctarum martyrum festum Pius decimus Pontifex Maximus ad ritum duplicem pro universa Ecclesia evexit, ac die, sextae Martii adsignari mandavit.

L. † S.

Fr. S. Card. Martinelli,
Praefectus.

Philippus Can. di Fava,
Substitutus.

107.

Nabiranje milih darov za poplavljenje na Koroškem.

C. kr. dež. preds. za Kranjsko je z dopisom z dne 29. okt. t. l., št. 3233/pr. doposlalo semkaj sledeči oklic:

Vsled trajnih nalivov meseca oktobra t. l. je nekateri dele koroške dežele, zlasti Krško dolino poplavila grozovita povodenj.

Cele vasi so bile pod vodo, ceste in mostovi razdrti, železniški nasipi odplavljeni in obširne ravnine rodovitega sveta s peskom zasute.

Tudi več ljudi je utonilo v valovih. Ker vsled tega proti velikemu delu prebivalstva najhujša nevarnost za njegov gospodarski obstanek in ker v koroški deželi že vpeljana zbirka ter že došli darovi in darovi, ki jih je še pričakovati, za olajšanje bede nikakor ne

zadostujejo, razpisujem s tem na ukaz, ki mi je na dotično prošnjo gospoda deželnega predsednika na Koroškem došel od gospoda c. kr. ministra za notranje stvari, z dné 25. oktobra t. l., šte. 11.850 M. J., zbirko milih darov tudi po vsej kronovini Kranjski.

Darila se sprejemajo pri c. kr. deželnem predsedništvu, pri mestnem magistratu v Ljubljani in pri vseh okrajnih glavarstvih, razglasila se bodo v uradnem listu „Laibacher Zeitung“ in odkazala svojemu namenu.

Na prošnjo imenovanega c. kr. deželnega predsedništva se s tem naroča čč. gg. dušnim pastirjem, naj oznanijo razpisano nabiranje z lece, nabrane darove pa naj pošljejo na označeno mesto.

108.

Dekanijski vodniki Marijinih družb.

Kot taki so bili izvoljeni častiti gospodje:

Dekanija:

Ljubljana, okolica — župnik Jožef Plantarič, Dobrova.

Cirknica — župnik Frančišek Rajčevič, Grahovo.

Idrija — katehet Frančišek Oswald, Idrija.

Kamnik — dekan Ivan Lavrenčič, Kamnik.

Kočevje — župnik Jožef Eppich, Stara cerkev.

Kranj — župnik Jožef Brešar, Velesovo.

Leskovec — župnik Jožef Borštnar, Raka.

Litija — dekan Matej Rihar, Šmartno.

Loka — župnik Janez Meršolj, Reteče.

Moravče — dekan Janez Bizjan, Moravče.

Novo mesto — župnik Jakob Porenta, Stopiče.

Postojna — katehet Andrej Ažman, Postojna.

Radovljica — kanonik-dekan Janez Novak, Radovljica.

Ribnica — župnik Frančišek Krumpestar, Sv. Gregor.

Semič — župnik Jakob Pavlovčič, Suhor.

Šmarje — dekan Mihael Trček, Šmarje.

Trebnje — župnik Henrik Bukowitz, Mokronog.

Trnovo — dekan dr. Jožef M. Kržišnik, Trnovo.

Vipava — župnik Gustav Koller, Podraga.

Vrhnika — župnik Jožef Juvanc, Borovnica.

Žužemberk — župnik Frančišek Pešec, Krka.

V sredo, 29. decembra t. l. bo v Ljubljani v knezoškofjem dvorcu prva konferenca dekanijških vodnikov, pri kateri se bo določil natančneje njih delokrog.

109.

Apostolstvo sv. Cirila in Metoda.

Vse gg. duhovnike, ki so vpisali kaj udov „Apostolstva sv. Cirila in Metoda“, prosimo, da bi v zmislu pravil odboru naznanili število udov in poslali nabrane

prispevke vsaj do Božiča t. l. na naslov: dr. Fr. Grivec, učni prefekt, namestni profesor bogoslovja, Ljubljana, Semenišče.

110.

Indultum anticipandi Matutinum.

Beatissime Pater!

Episcopus Labacensis implorat prorogationem rescripti diei 4. Novembris 1904, vi cuius possit impertiri facultatem anticipandi horas matutinas ab hora secunda pomeridiana diei antecedentis, eisdem causis perdurantibus. Die 4. Nov. 1909. S. Congregatio Concilii Tridentini Interpres, auctoritate SSmi D. N. Pii PP. X, attentis expositis, gratiam prorogationis iuxta petita Epo Oratori benigne impertita est ad aliud quinquennium, servata in omnibus forma rescripti praecedentis.

C. Card. Gennari,
Praef.

B. Pompili,
Secr.

Vsled gorenjega pooblastila sv. stolice podelim s tem vsem p. n. čč. gg. duhovnikom ljubljanske škofije facultatem anticipandi Matutinum ab hora secunda diei antecedentis za dobo 5 let.

V Ljubljani, 18. novembra 1909.

✠ **Anton Bonaventura,** l. r.,
knezoškof.

111.

Pale, korporali in purifikatoriji.

Čč. gg. duhovniki se opozarjajo, naj pale, korporale in purifikatorije vselej prej izpero, preden jih

odpošljejo kakemu samostanu, ker se neizprani ne smejo oddajati, niti po pošti pošiljati.

112.

Duhovnih vaj**so se udeležili 1. 1909 sledeči gg. duhovniki ljubljanske škofije:**

Premilostni gospod knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič

Abram Janez	Dr. Janežič Ivan	Dr. Marinko Josip	Sušnik Matej
Ahačič Matej	Jarc Alojzij	Meršolj Janez	Šarec Alojzij
Antončič Anton	Jereb Matej	Mikš Janez	Šinkovec Avguštin
Arh Luka	Dr. Jerše Jožef	Mikuž Janez	Širaj Andrej
Ažman Andrej	Ježek Matevž	Nemanič Martin	Škerjanec Martin
Bajec Ludovik	Juvanec Josip	Noč Janez	Špendal Frančišek
Bleiweis Frančišek	Kajdiž Tomaž	Novak Matija	Štrubelj Janez
Boncelj Franc	Kajdiž Valentin	Orehek Andrej	Štular Martin
Borštnar Janez	Kalan Janez	Oswald Frančišek	Tavčar Janez
Brajec Josip	Kastelec Matija	Papež Anton	Texter Konrad
Breceljnik Alojzij	Kepec Janez	Pečarič Martin	Trpin Ivan 1906/08
Breznik Anton	Kerin Martin	Pengov Frančišek	Turšič Leopold
Bukowitz Henrik	Klemen Janez	Pfajfar Anton	Dr. Ušeničnik Aleš
Bulovec Mihael	Klinec Jernej	Plečnik Andrej	Dr. Ušeničnik Frančišek
Čadež Viktor	Klobus Valentin	Podlipnik Josip	Vadnal Anton
Dr. Čekal Ferdinand	Knol Adolf	Pogačar Janko	Volc Josip
Demšar Janez	Kolbezen Leopold	Potočnik Tomaz	Vovko Franc
Dr. Demšar Josip	Koritnik Anton	Porenta Gašper	Vrankar Josip
Dobnikar Janez	Kozelj Matej	Premrl Stanko	Vrhovšek Frančišek
Dr. Dolenc Jožef	Koželj Josip	Ramoveš Andrej	Zabret Valentin
Eržen Frančišek	Kralj Frančišek	Dr. Ratajec Anton	Zabukovec Janez
Ferjančič Frančišek	Kreč Anton	Razboršek Jakob	Zaman Andrej
Fettich-Frankheim Anton	Krek Frančišek	Rihar Matej	Zevnik Mihael
Dr. Gnidovec Janez	Krhne Frančišek	Rihtaršič Janez	Dr. Zore Janez
Gnidovec Karol	Kromar Janez	Rožnik Tomaž	Zorko Frančišek Ksav.
Gliebe Josip	Kržič Anton	Saje Mihael	Zorko Frančišek Sal.
Dr. Grivec Frančišek	Dr. Kržišnik Josip 1908/09	Selan Matija	Zupan Simon
Gross Karol	Lavrenčič Ivan	Sever Frančišek	Zupanc Ignacij
Dr. Gruden Jožef	Dr. Lenard Leopold	Sever Ivan	Monsgr. Zupančič Anton
Hartman Jožef	Dr. Levičnik Alfonz	Soukup Janez	Zupančič Valentin
Hiersche Frančišek	Logar Josip	Schiffner Ljudevit	Žagar Jožef
Hoenigman Frančišek	Lomšek Janez	Stazinski Nikolaj	Žnidaršič Anton
Hybašek Vojteh	Lovšin Anton sen.	Stroj Alojzij	Žužek Frančišek
Jančigar Karol	Markež Alojzij	Supin Karol	Žužek Simon.
Janez Dominik			

113.

Directorium liturgicum.

Čč. gg. duhovniki naj blagovolijo v letošnjem tiskovna pomota) S. Petri Chrysologi Ep. C. D. (f. direktoriju na str. 124 brati: Dec. 22. (ne 27., kar je [= fuit] 5. ex 4. huj. ut in Direct. 20. huj.).

Slovstvo.

Zgodovina Besnice pri Kranju. Spisal Frančišek Serafin Pokorn, župnik. V Ljubljani. 1909. Izdal kn.-šk. ordinariat ljubljanski. Tiskala Zadružna tiskarna v Ljubljani.

„Zgodovinski zbornik“, ki izhaja kot priloga „Ljubljanskega Škofijskega Lista“, je izšel sedaj v obliki knjige in prinaša zgodovino besniške župnije. Naročniki „Škofijskega Lista“, ki plačujejo celo naročnino 6 K na leto, dobe to knjigo kot prilogo za l. 1909/10 brezplačno, sicer stane knjiga broš. 2 K, vez. 2 K 50 h.

Zvezek obsega VIII + 236 strani in je nov dokaz pisateljeve marljivosti.

Naslov označuje že sam vsebino te knjige, ki obsega: 1. prirodosnanski opis besniške župnije, 2. statistični, 3. gospodarski, 4. verski, 5. zgodovinski opis, 6. poglavje popisuje cerkve, 7. našteva ustanove, 8. duhovnike, 9. govori o župnišču in o župnih dohodkih, 10. o šoli in učiteljih, 11. o besniških rojakih, 12. o duhovnikih šmartinske župnije, ki so oskrbovali Besnico, dokler ni bila samostojna župnija.

Več o tej knjigi na tem mestu ne moremo izpregovoriti, zato samo opozarjamo na to, da bo vsak čitatelj z veseljem prečital ta zvezek, čeprav bi mu kraj sam ne bil znan.

Škofijska kronika.

Podeljene so župnije: Postojna preč. g. Matiju Erzarju, dekanu v Semiču; Tržič č. g. Josipu Potokarju, stolnemu kaplanu v Ljubljani; Homec č. g. Antonu Merkunu, kaplanu v Mengšu, Sela pri Šumbregu č. g. Josipu Podlipniku, župnemu upravitelju istotam.

Umeščeni so bili čč. gg.: 11. novembra Josip Hartman, župni upravitelj v Planini pri Vipavi, na župnijo Blagovico; 15. novembra Valentin Bernik, župnik na Homcu, na župnijo Komendo; Anton Merkun, kaplan v Mengšu, na župnijo Homec; 17. novembra Jernej Zupanec, župnik v Motniku na župnijo Goriče; Anton Zore, župnik v Mirni peči, na župnijo Motnik; Štefan Tržkan, kaplan v Prečini na župnijo Mirno peč; 22. novembra Frančišek Špendal, župnik v Tržiču, kot kanonik novomeškega kapitlja; Josip Potokar, stolni kaplan v Ljubljani, na župnijo Tržič; 29. novembra Josip Podlipnik na župnijo Sela pri Šumbregu.

Premeščeni so čč. gg. kaplani: Ivan Jovan iz Kamnika k stolnici v Ljubljano, Karol Supin s Krke v Kamnik, Janez Sever iz Žužemberka v Prečino, Martin Pečarič iz Križev pri Tržiču na Krko, Josip Lavtar iz Cerkljan pri Kranju kot župni upravitelj na

Goro pri Sodražici, Ivan Lovšin iz Bohinjske Bistrice v Cerklje pri Kranju, Tomaž Javornik iz Planine v Bohinjsko Bistrico, Valentin Kajdiž z Dobrove v Mengeš, Andrej Stenovec iz Šentpetra pri Novem mestu na Brezovico, Frančišek Juvan z Brezovice kot župni upravitelj k Sv. Križu nad Jesenicami, Jakob Kalan z Vrem kot župni upravitelj v Podkraj.

Nameščen je novomašnik č. g. Anton Erjavec kot kaplan v Žužemberku.

Resigniral je č. g. Dominik Janež, župnik na Studnem, na podjeljeno mu župnijo Gora pri Sodražici.

Začasni pokoj je dovoljen č. g. Janezu Lomšku, kaplanu v Starem trgu pri Poljanah.

Naselli se je vpokojeni preč. g. duhovni svetnik in župnik Martin Poč v Kamniku.

Konkurzni izpit je dovršil 24. novembra t. l. č. g. Jakob Ogrizek, župni upravitelj v Šent Lambertu.

V mašnika je posvetil premil. g. knezoškof frančiškana o. Engelharda Avbelj 30. novembra.

Umrli je v Lahovčah pri Komendi dne 26. novembra 1909 č. g. Rudolf Gregorič, župnik v začasnem pokoj: 27. novembra pa č. g. Jernej Perjatelj, župnik v Podkraju. — Priporočata se čč. gg. sobratom v molitev.

Knezoškofijski ordinariat v Ljubljani, dné 3. decembra 1909.

Vsebina: 105. Pastoralne konference l. 1909. — 106. Officium et Missa de ss. Perpetua et Felicitate. — 107. Nabiranje milih darov za poplavlence na Koroškem. — 108. Dekanijski vodniki Marijinih družb. — 109. Apostolstvo sv. Cirila in Metoda. — 110. Indultum anticipandi Matutinum. — 111. Pale, korporali in purifikatoriji. — 112. Duhovne vaje. — 113. Directorium liturgicum. — 114. Slovstvo. — 115. Škofijska kronika.